

مرور سیستماتیک
در
مطالعات مرتبط با اچ آی وی / ایدز

مردآوری و تالیف:

دکتر محمد درویشی

دکتر سیده رضایی

مهندس بابک مؤذن

۱۳۹۳

سرشناسه : درویشی، محمد، ۱۳۴۹.
 عنوان و نام پدیدآور : مرور سیستماتیک در مطالعات مرتبط با اچ‌آی‌وی/ایدز/گردآوری و
 تألیف محمد درویشی، فریمه رضایی، بابک مؤذن.
 مشخصات نشر : تهران: هادیان، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۹۶ص: مصور، جدول.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۳۳-۱۴-۷
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
 موضوع : مرور سیستماتیک،
 موضوع : ایدز
 شناسه افزودن : رضایی، فریمه، ۱۳۴۴ -
 شناسه افزودن : مؤذن، بابک، ۱۳۶۲
 رده‌بندی دیره : R۸۵۳/م۴۰۲ ۱۳۹۳
 رده‌بندی دیره : ۶۰۸/۲
 شماره کتابشناسی : ۳۷۰۰۰

تهران، خیابان سهروردی جنوبی، پایین‌تر از خیابان مطهری، پلاک ۲۴
 تلفن: ۸۸۴۳۳۱۹۰، فکس: ۸۸۴۳۳۱۹۰

مرور سیستماتیک در مطالعات مرتبط با اچ‌آی‌وی/ایدز
 دکتر محمد درویشی، دکتر فریمه رضایی، مهندس بابک مؤذن
 نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۳؛ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
 چاپ و صحافی: چاپ واژه
 کلیه حقوق محفوظ می‌باشد.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۳۳-۱۴-۷ ISBN: 978-600-5933-14-7

قیمت: ۵۹۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه‌ی مؤلف ۷

فصل اول

کلیاتی درباره‌ی مرور سیستماتیک

۱-۱. مقدمه‌ای بر مرور سیستماتیک ۱۱

۱-۲. مزایای انجام یک مرور سیستماتیک ۱۳

۱-۳. چرا یک مرور سیستماتیک انجام می‌شود؟ ۱۴

۱-۴. مطالعات مرور سیستماتیک چه چیزی را نسبت به روش‌های دیگر قرار

می‌دهند؟ ۱۵

۱-۵. کتابخانه‌ی مجازی Cochrane ۱۶

۱-۶. مراحل انجام یک مرور سیستماتیک ۱۹

۱-۷. روش‌های پیچیده‌تر جستجو ۲۰

۱-۸. استفاده از فیلترها ۲۳

- ۹-۱. در چه پایگاه‌هایی باید جستجو صورت گیرد؟ ۲۶
- ۱۰-۱. متون خاکستری ۲۷
- ۱۱-۱. منابع ثبت کارآزمایی‌ها ۳۶
- ۱۲-۱. سایر منابع اینترنتی ۳۶
- ۱-۱. فلودیاگرام‌های مرور سیستماتیک ۳۹

فصل دوم

مرور سیستماتیک در مطالعات مرتبط با اچ‌آی‌وی / ایدز

- ۱-۲. ضرورت نوشتن پروتکل جستجو ۴۱
- ۲-۲. انتخاب عنوان ۴۲
- ۳-۲. مقدمه ۴۲
- ۳-۲. پیکو ۴۵
- ۴-۲. توضیح پایگاه‌های اصلی جستجو ۴۵
- ۵-۲. استراتژی جستجو ۴۸
- ۶-۲. جستجو در متون خاکستری ۶۰
- ۷-۲. لیست کشورها و محدوده‌های جغرافیایی جهان ۹۳
- ۸-۲. سایر ملزومات ۹۳
- منابع ۹۱

مقدمه‌ی مؤلفین

براساس آخرین گزارش سازمان ملل متحد (UNAIDS) تا بهمان سال ۲۰۱۲ میلادی بیش از ۳۵ میلیون فرد مبتلا به اچ‌آی‌وی (HIV) زندگی می‌کردند که از این میزان بیش از ۲ میلیون نفر موارد جدید مبتلا به این بیماری بودند و بیش از یک و نیم میلیون مرگ در نتیجه‌ی ابتلا به این بیماری در این سال تخمین زده شده است. اگرچه آمارهای منتشر شده، رشد کاهشی تعداد موارد جدید ابتلا به ایدز و نیز کاهش مرگ و میر ناشی از این بیماری را نسبت به سالیان گذشته نشان می‌دهد اما معنوی و معنادار نیست. انسان به اچ‌آی‌وی در دنیا همچنان به طرز چشمگیری رو به افزایش است که این امر موفقیت برنامه‌های درمانی مربوط به این بیماری را در بخش نشان می‌دهد. با این وجود باید در نظر گرفت که افزایش امید به زندگی در بین مبتلایان به اچ‌آی‌وی از سویی اهمیت توجه به نیازهای اجتماعی این افراد در ابعاد مختلف را چند برابر می‌کند و از

سوی دیگر به توجه بیش از پیش اقدامات پیشگیرانه خصوصاً در جوامع با شیوع بالا تأکید می‌کند.

مطالعات مرور سیستماتیک به عنوان یکی از اصلی‌ترین انواع مطالعات در مجموعه‌ی تحقیقات مرتبط با سلامت در دنیا شناخته می‌شوند. شاید در این میان یکی از اصلی‌ترین معضلات مرتبط با این مطالعات، این است که بتوان زمان زیاد انجام آن‌ها دانست. جستجو در پایگاه‌های معتبر داده، به همراه متون خاکستری گاه تا ده‌ها هزار مقاله و فایل در اختیار محقق قرار می‌دهد که مرور این مقالات و نوشته‌ها برای استخراج داده حتی به چندین ماه زمان نیاز دارد، حال چنانچه محققین قصد داشته باشند که از آنالیزهای آماری مانند متاآنالیز برای مطالعه‌ی خود استفاده کنند این زمان بیشتر خواهد شد. سختی و وقت‌گیر بودن مطالعات مرور سیستماتیک از عواملی هستند که تمایل اندک پژوهشگران را برای انجام این مطالعات توجیه می‌کند. از سوی دیگر انجام این مطالعات نیاز به تخصص چندین و چند ساله ندارد و هر محقق با داشتن کلیات آن می‌تواند این مطالعات را انجام دهد.

همانطور که پیش‌تر نیز اشاره شد اچ‌آی‌وی یکی از مهم‌ترین معضلات مرتبط با سلامت در دنیای امروز به‌شمار می‌رود. به‌علاوه تعداد بسیار زیادی مقاله، کتاب و پژوهش درباره‌ی اچ‌آی‌وی در دنیا به چاپ می‌رسد. با این حال باید در نظر گرفت که مطالعات مرور سیستماتیک بخش بسیار اندکی از این مطالعات را شامل می‌شوند.

شاید زمان آن فرا رسیده که رویکرد محققین نسبت به نوع مطالعات انجام‌شده در حیطه‌ی اچ‌آی‌وی تغییر کند، و شاید انجام مطالعات مرور سیستماتیک در این زمینه کمکی اساسی به تغییر این رویکرد باشد. بعلاوه، این مطالعات مرور سیستماتیک هستند که می‌توانند ابزاری از وضعیت اچ‌آی‌وی را در یک کشور، منطقه، یا دنیا به دست آورند، و در این سلامت ارائه دهند. تمام موارد ذکرشده اهمیت انجام مرور سیستماتیک در مقیاس کشوری، منطقه‌ای یا جهانی را نشان می‌دهد.

این کتاب به منظور راهنمایی محققین سلامت کشور در جهت انجام مطالعات مرور سیستماتیک، در حیطه‌ی اچ‌آی‌وی/ایدز تهیه و تدوین شده است. کتاب شامل بخش اصلی بوده که بخش اول کلیاتی را درباره‌ی مرور سیستماتیک در علوم سلامت به مخاطب ارائه می‌دهد، و بخش دوم به‌طور تخصصی راجع به ربات مرور سیستماتیک را در حیطه‌ی اچ‌آی‌وی مورد بحث قرار می‌دهد. رئیساتی همچون ضرورت نوشتن پروتکل جستجو، توضیح پایگاه داده‌ها، ارزیابی جستجو، استراتژی جستجو، و جستجو در متون خاکستری مؤلفان کتاب سعی بر این داشته‌اند تا با تکیه بر تجربه‌ی خود در زمینه‌ی مرور سیستماتیک در حیطه‌ی اچ‌آی‌وی چشم‌اندازی عمیق در این راه به مخاطب بدهند. امید است محققین بخش سلامت کشور با استفاده از مطالب مندرج در این کتاب و با سعی و تلاش فراوان خود گامی عظیم در جهت انجام مطالعات مرور سیستماتیک نه‌تنها در مقیاس

کشوری بلکه در جهت انجام مطالعات بین‌المللی بردارند. مؤلفین این کتاب لازم می‌دانند از همکاری صمیمانه‌ی اساتید و دوستان محترم جناب آقای دکتر فرشاد فرزادفر (رئیس مرکز تحقیقات بیماری‌های غیرواگیر دانشگاه علوم پزشکی تهران)، سرکار خانم دکتر نیلوفر پیکری، سرکار خانم دکتر شیرین جلالی‌نیا، سرکار خانم سرشاری رحیم‌زاده، سرکار خانم عاطفه نوری، و مدیر انتشارات دیان نهایت تشکر را به عمل آورند.

گروه مؤلفین